

Přihláška do programu

Labyrint světa

– cena Vladimíra Jochmanna pro učitele

2019/20

Motivace k altruismu

Mgr. Jiří Řehák

Gymnázium Teplice

Čs. dobrovolců 530/11, 415 01 Teplice

Zpracoval: Zdeněk Bergman, ředitel Gymnázia Teplice

leden 2020

Čestné prohlášení: Popisované aktivity nebyly podpořeny žádnou cenou či grantem.

1. Představení Jiřího Řeháka

Jiří Řehák (*1967) pracuje od roku 1994 na Gymnáziu Teplice jako učitel dějepisu a základů společenských věd. Celá éra jeho pedagogického působení se dá charakterizovat těmito rčeními:

- S poctivostí nejdál dojdeš.
- Druhým odpouštěj mnoho, sobě však nic.
- Nade vším vítězí pravda.
- S úsměvem jde všechno líp.

Svým žákům i kolegům je vzorem čestného chování, pracovitosti a veselé mysli. Je velmi činorodý a neustále přichází s novými myšlenkami.

Aktivit, které Jiří Řehák organizuje a vymýšlí pro žáky je hodně. Zde jsou prezentovány dvě: cesty žáků Gymnázia Teplice do Banátu a výuka specifickým volitelným předmětům. Vedle toho se angažuje v komunální politice a ve spolkovém životě, přednáší pro veřejnost a organizuje společenská setkání.

2. Aktivita

2.1 Banát – popis pedagogické aktivity

Od roku 2010 organizuje Jiří Řehák akce nazvané Gymnaziální expedice Banát (GEB). Jde o výjezdy skupin žáků do rumunského a srbského Banátu, tedy do oblasti, kde žije česká menšina. Žáci tam navštíví místní školy, kde se setkají s žáky a učiteli, ubytují se u místních obyvatel, prohlédnou si místní pamětihodnosti a pěšky putují několik dní po horách nad Dunajem.

Tato pedagogická aktivita sleduje několik cílů:

Za nejpodstatnější považujeme vytvoření pocitu sounáležitosti mezi našimi žáky žijícími v průmyslové oblasti, ve které jsou obklopeni nejnovějšími technologickými vymoženostmi naší civilizace, a krajany, kteří žijí v zemědělské krajině stylem života, který u nás sotva pamatují prarodiče našich žáků. Z tohoto pocitu pak vyvěrá zájem o vzdálené komunity, o to jak žijí, co s nimi bude, jak jim pomoci.

Dalším cílem je pak přímá pomoc místní komunitě, což se děje celou řadou způsobů. Předně je to přímou ekonomickou podporou: žáci platí za ubytování, stravování, nakupují místní produkty. Další formou podpory jsou dary, které tam vozíme. Na základě sbírek pořádaných u nás a darů sponzorů jsme místním školám pomohli vybavit učebnu počítači a vytvořit počítačovou síť s připojením k internetu (Základní škola v Tisovém Údolí – Eibentálu v Rumunsku a obdobně v Gymnáziu a střední ekonomické škole v Bílé Cerekvi – Bela Crkva v Srbsku). Místní děti v rumunském Banátu také velmi ocenily zásilku jízdních kol, kterou jsme přivezli a ve spolupráci s místním farářem distribuovali. Každý rok přivezeme něco, co místní komunita potřebuje.

Mezi další výchovně-vzdělávací cíle lze zařadit i zvládnutí pobytu v přírodě bez obvyklých vymožeností civilizace (spaní pod širákem či ve stanech, samostatná příprava jídla, orientace v neznámé krajině).

Vzdělávacím cílem je pak samotné poznání krajiny vzdálené téměř tisíc kilometrů, která ovšem kdysi byla součástí stejného státu (Rakouského císařství) jako naše země. Žáci se tak prakticky dozvídají dějepisné a zeměpisné údaje. Při putování po horách dojde vždy i na biologické vzdělávání, protože fauna a flóra je zde přece jen odlišná od té naší a rozdíly jsou žáky i učiteli pozorovány a komentovány.

Setkání s rustikálním způsobem života české menšiny, jejich zvyky i jazykem, je obohacující. Bonusem je překrásná příroda - oblast je lokalizována do jižních Karpat, kterými protéká Dunaj.

Je zřejmá souvislost s naplňováním výchovných cílů obsažených ve školním vzdělávacím programu, proto zde jen opravdu zkratkovitě:

- Člověk ve společnosti – respekt kulturní odlišnosti a rozdílů v projevu příslušníků různých sociálních skupin, odstraňování předsudků
- Výchova ke zdraví – způsoby relaxace, zvládání stresových situací, efektivní komunikace ve skupině, hledání pomoci
- Osobnostní a sociální výchova – vztah k lidem, jak spolupracovat s lidmi, kteří jsou jiní...
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – kulturní okruhy v Evropě, shody a rozdíly v životním stylu
- Multikulturní výchova – jak se projevuje sociokulturní rozrůzněnost v Evropě, z čeho vzniká strach z cizinců, evropská integrace
- Environmentální výchova – který kulturní okruh má blíže k udržitelnému rozvoji

Příprava a průběh GEB:

Obvykle již na podzim se hlavní organizátor Jiří Řehák dohodne s vedením školy na termínu výjezdu, na počtu účastníků z řad žáků a na personálním složení pedagogické části doprovodu. V období leden – únor se hlásí k účasti žáci – zájemci o cestu. Nejpozději v březnu je vždy podepsána smlouva s dopravcem a také jsou dohodnuty podrobnosti o programu expedice.

Když je ustálené personální složení expedice, jsou rozděleny úkoly účastníkům – učitelům i žákům. Ti si připraví jednak praktické informace a materiál k pobytu, organizaci sbírek, darů a jednak teoretické informace – např. referáty o památkách, krajině, historii, jazykovědě, demografických údajích apod.

Termín samotné GEB je obvykle na konci května či začátku června. Je volen tak, aby dobře zapadl do života školy – tedy na dobu druhého maturitního týdne, kdy je ve škole speciální rozvrh a lze minimalizovat ztráty vyučovacích hodin. Délka pobytu je 7-9 dní – týden plus víkend (tedy pět dnů školního vyučování).

Příklad programu:

		km	Teplice - 30. 5. - 8. 6. 2014
pá	30.5.		odjezd autobusem z Teplic v 18:00
so	31.5.	9	dopoledne příjezd do Sasca Romana, přechod 9 km do kempu na Beiu, utáboření, výlet k vodopádům, pstruh, táborák (hygienu potok Beiu)
ne	1.6.	27	výlet údolím řeky Nery do Sopotu Nou - 27 km, utáboření (hygienu řeka Nera)
po	2.6.	23	výšlap na Rovensko - 8 km a poté do Gerniku 15 km, spaní ve stanech, (hygienu koupelna)
út	3.6.	17	z Gerniku do Svaté Heleny - 17 km přes Tureckou díru a Kulhavou skálu, odpoledne přesun do Bela Crkvi - česko - srbský večírek
st	4.6.	15	dopoledne na jezerech u Bela Cerkvi, poté přesun na Eibenthal (alternativně výšlap na Traskavec - 4 hodiny)
čt	5.6.	16	dopoledne výlet na lodě a jeskyně v Dunajské soutěsce, odpoledne výšlap na Znamana, grilování, táborák
pá	6.6.	10	návrat ze Známan, česko - rumunský večírek
so	7.6.		balení, loučení, odjezd
ne	8.6.		návrat do ČR mezi 6. - 10 hodinou ranní

Praktické výsledky GEB:

- Sběrka jízdních kol pro děti v rumunském Banátu
- Sběrka autolékárniček pro zdravotnickou pomoc v Eibenthale, Gerniku a Bígru
- Návštěva studentů Belocrkvanskeho gymnázia i ekonomské školy na Gymnáziu Teplice (18 osob)
- Návštěva z Poljoprivredne školy Vršac na Gymnáziu Teplice (6 žáků a učitelů)

- Opravy turistického značení v rumunském Banátu na základě údajů z GPS navigace našich žáků

- Počítačová síť v základní škole v Tisovém údolí
- Hudební vystoupení pro krajany

- Výzdoba (vymalování) školy v Eibentálu

- Počítače pro Gymnázium a střední ekonomickou školu v Bíle Cerekvi

- Výroba repliky husitského vozu místním truhlářem a její doprava na Gymnázium Teplice

- Několik výstav fotografií o Banátu v prostorách Gymnázia Teplice

- Setkání se zástupci velvyslanectví Srbska

Gymnaziální expedice Banát jsou projektem, který v sobě integruje několik oblastí. Ve škole na první místo stavíme pozitivní výchovné působení na žáky – jejich nasměrování k altruistickému chování, k pochopení názorů, postavení a potřeb druhých lidí. Druhou oblastí je praktická pomoc lidem ve vzdáleném regionu – příspěvek k tomu, aby česká komunita v Banátu nezanikla. Třetí oblastí je mezinárodní spolupráce, boj s xenofobií a partnerství se zahraničními školami. Za čtvrtou oblast lze označit netradiční formu vzdělávání založenou na přímém kontaktu se zkoumanou realitou.

Pan Jiří Řehák s tímto projektem přišel, prosadil ho a deset let ho úspěšně organizuje. Navíc je i jedním z pořadatelů letního hudebního festivalu Banát, na který je vždy z Prahy vypraven mimořádný vlak s českými kapelami a jejich fanoušky.

2.2 Banát – počty zúčastněných žáků

Celkem proběhlo deset Gymnaziálních expedic Banát (GEB). Obvykle byl vypraven jeden autobus, výjimečně dva. Účastníky byli žáci a učitelé Gymnázia Teplice. Výjimečně se zúčastnili i další osoby – např. absolventi GT, bývalí učitelé či jejich rodinní příslušníci.

- 2010 – 45 žáků
- 2011 – 42 žáků
- 2012 – 42 žáků
- 2013 – 39 žáků
- 2014 – 41 žáků
- 2015 – 45 žáků
- 2016 – 35 žáků
- 2017 – 46 žáků
- 2018 – 44 žáků
- 2019 – 78 žáků

Celkem se expedic zúčastnilo 457 žáků a 46 učitelů Gymnázia Teplice. Někteří z nich opakovaně, Jiří Řehák jako hlavní organizátor nechyběl nikdy.

2.3 Volitelné předměty – popis pedagogické aktivity

Jiří Řehák připravil pro žáky Gymnázia Teplice nabídku specifických volitelných předmětů, které jsou středoškolákům nabízeny jen výjimečně. Přispívá tak k rozšíření rozhledu žáků GT a k jejich motivaci se těmito obory hlouběji zabývat. Pomáhá tak i ke zlepšení stavu společenského povědomí o dané problematice.

Prvním z těchto předmětů je od roku 2000 **religionistika**. Ta zahrnuje tato témata: Teorie a vznik náboženství, podrobnější informace o hinduismu, buddhismu, judaismu, křesťanství a islámu; sekty a nová náboženská hnutí.

Prostřednictvím tohoto předmětu (2 hodiny týdně v posledních dvou ročnících studia) umožňuje Jiří Řehák nahlédnout žákům do oblasti, která bývá ve školách poněkud opomíjena. Je totiž trochu kontroverzní v tom smyslu, že zavání náboženskou indoktrinací. To však rozhodně není případ výuky Jiřího Řeháka. Na náboženství žáci spolu s ním nahlíží z odstupů a odborně. Hledají společné i naopak rozdílné prvky velkých světových náboženství a studují jejich vliv na chování lidí, národů či států. Do výuky jsou často zváni představitelé církví, jsou organizovány exkurze, žáci zpracovávají seminární práce.

Dalším volitelným předmětem (od roku 2006) je **ekonomie a politologie**. Jejímí témata jsou dějiny ekonomických teorií, mikroekonomie, peníze, makroekonomie, světová ekonomika, dějiny politologie, stát, politická participace občana, volby, mezinárodní organizace a integrace, globalistika, mezinárodní situace.

Zatímco výuka ekonomie až tak velkou raritou na gymnáziích není, politologie je vyučována jen zřídka či jen v krátkém exkurzu v rámci základů společenských věd. Na Gymnáziu Teplice jde o dvouhodinový seminář vyučovaný v septimě a oktávě. Je vhodnou přípravou pro zájemce o studium práv, historie, mezinárodních vztahů či politické geografie.

Přínosem popsané výuky není jen samotné rozšíření nabídky a následně i obzorů našich žáků, ale i to, že se jejím prostřednictvím formují postoje mladé generace. Děje se tak na základě vědeckých faktů a metod práce bez ideologické příměsi. Právě v tom spatřujeme velkou zásluhu vyučujícího.

2.4 Volitelné předměty – počty zapojených žáků a konkrétní obsah

Religionistika

Jiří Řehák nabídl vedení tohoto semináře už v roce 2000 a jeho nabídka se setkala se zájmem žáků i vedení školy.

Konkrétně jde o tato témata:

- Zaniklá evropská náboženství - antika, severská a slovanská mytologie, megalitické kultury, keltský systém. Zaniklé světové systémy - náboženství mezoameriky, indiánská náboženství
- Principy přírodních náboženství, mana, šaman jako medicman i prostředník vztahu s bohem, magie, šamanismus a animismus
- Předhinduistické civilizace, příchod Árijů, kastovní systém, základní božstva, hinduistické svátky a posvátná místa, Mahátma Gándhí, sikhismus
- Život Buddhy a peripetie, které vedou ke vzniku nového systému, základní buddhistické směry, čtyři pravdy buddhismu, lámaismus religionisticky i politicky
- Konfucius a konfuciánství, Lao-c' a taoismus, varianty taoismu, enkulturace jeho principů do evropské civilizace (akupunktury, tantra, bojová umění), šintoismus
- Historie židovského národa, interpretace historických souvislostí Starého zákona, exodus, diaspora, antisemitismus, holocaust, soužití s arabským světem ve 20. století, základní věroučné pojmy, židovská komunita na Teplicku
- Život a doba Ježíše Krista, vazby křesťanů na židovský svět, prvotní křesťanství, apologetika a Nikájský koncil, patristika a scholastika, schizma, vatikánské koncily a současné problémy katolické církve, pravoslaví - jeho struktura a lokalizace, protestanté - vznik a lokalizace, základní věroučné rozdíly, struktura církve, významní papežové, Jan Pavel II., Beuronská kaple Gymnázia Teplice
- Život a doba proroka Mohameda, expanze islámu do 15. století, reconquista, základní věroučné pojmy, islámský fundamentalismus, situace v Teplicích
- Definice nových náboženských hnutí, jejich registrace, společné rysy nových náboženských hnutí a sekt, kritický postoj ke slovu sekta, manipulující funkce a excesy některých hnutí, jednotlivá hnutí a systémy

Výukou předmětu religionistika prošlo od roku 2000 přibližně **300 žáků** Gymnázia Teplice.

Ekonomie a politologie

Zatímco ekonomie je poměrně častým předmětem výuky na středních školách, politologie je v tomto směru popelkou. I proto velmi oceňujeme, že díky Jiřímu Řehákovi Gymnázium Teplice možnost hlubšího proniknutí do tohoto oboru přináší.

Konkrétní obsah:

- Antika a politické teorie - Platón a Aristoteles, středověké politické názory - stát jako boží uspořádání, novověké politické názory a jejich stěžejní nositelé - Machiavelli, Locke, Montesquieu, Marx, Nietzsche
- Typy ideologií - liberalismus, konzervatismus, socialismus a jeho formy, enviromentalismus
- Stát a jeho znaky a typy, formy vlády, typy demokratických a nedemokratických uspořádání vlády, konkrétní příklady parlamentních, konstitučních, vojenských, komunistických a jiných forem státu podle současné situace

- Politické strany a problematika jejich zařazení, proměna evropské mapy politických stran v novém tisíciletí, catchall parties, charakteristika české politické scény, typy voleb v ČR, většinový a poměrný systém, výzkumy veřejného mínění, populismus

Předmět ekonomie a politologie si od roku 2006 zvolilo cca **205 žáků**.

Zavedením výuky těchto specifických volitelných předmětů přispěl Jiří Řehák k obohacení kulturního rozhledu žáků Gymnázia Teplice a díky přednáškám pro veřejnost, které škola pořádá, i mnoha dalších lidí v regionu.

Akademie zájmového studia
POZVÁNKA NA PŘEDNÁŠKU JIŘÍHO ŘEHÁKA

České revoluce

Čím si prošli Češi ve 20. století.
Mgr. Jiří Řehák

Přednášející je zkušeným učitelem – na gymnáziu působí od roku 1994. Vyučuje dějepis a základy společenských věd. Těžiště jeho práce spočívá ve výuce volitelných předmětů jakými jsou religionistika, ekonomie či dějepisný seminář zaměřený na 20. století. Jeho zásluhou má škola rozsáhlé kontakty s rumunským a srbským Banátem. Je také neúnavným organizátorem společenského života a angažuje se i v komunální politice.

19. listopadu 2019, od 13:40 hod. Beuronská kaple Gymnázia Teplice, Alejná 46
Vstup zdarma. Kapacita 50 osob.

2.5 Možnosti kontaktu se členy správní rady

Mgr. Jiří Řehák

- mobil: 728 635 529
- tel.: 417 813 035
- mail: rehak@gymtce.cz
- adresa: Gymnázium Teplice, Čs. dobrovolců 530/11, 415 01 Teplice

Prohlášení:

Příhláška pro **Labyrint světa – Cenu Vladimíra Jochmanna pro učitele** je podávána bez vědomí Jiřího Řeháka. Jejím podáním mu chci dát dárek – chci ocenit jeho dosavadní dlouholetou práci pro žáky, školu i celou společnost.

Zdeněk Bergman